

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 3Obdo/29/2019
Identifikačné číslo spisu: 1208222303
Dátum vydania rozhodnutia: 12.06.2019
Meno a priezvisko: JUDr. Jana Veselá Zemaníková
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2019:1208222303.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu: ČD Cargo, a.s., so sídlom Jankovcova 1569/2c, 170 00 Praha 7, Holešovice, Česká republika, IČO: 28 196 678, zast. advokátskou kanceláriou Balcar, Polanský & Spol. s.r.o., so sídlom Pribinova 25, 811 09 Bratislava, proti žalovanému: Železničná spoločnosť Cargo Slovakia, a.s., so sídlom Drieňová 24, 820 09 Bratislava, IČO: 35 914 921, zast. Advokátskou kanceláriou RELEVANS s.r.o., so sídlom Dvořákovo nábřeží 8A, 811 02 Bratislava, o zaplatenie 1 474 969,75 eur s príslušenstvom, na dovolanie žalobcu proti rozhodnutiu Krajského súdu v Bratislave pod č. k. 2Cob/110/2015-1602 zo dňa 8. novembra 2016, jednomyselne, takto

rozhodol:

- I. Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie žalobcu o d m i e t a .
- II. Žalovaný m á n á r o k na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava II rozsudkom č. k. 24Cb/262/2009-1413 zo dňa 26. novembra 2014 rozhodol tak, že žalobu zamietol a žalobcu zaviazal zaplatiť žalovanému sumu 106 251,59 eur titulom náhrady trov konania.

2. V dôvodoch rozhodnutia uviedol, že žalobca sa žalobou doručenou na súd dňa 3. novembra 2008 domáhal práva na zaplatenie sumy 1 474 988,28 eur s príslušenstvom predstavujúcim zákonný úrok z omeškania z titulu neuhradenej dane z pridanej hodnoty za použitie nákladných železničných vozňov. Následne po späťvzatí návrhu vo výške 18,53 eur predmet sporu predstavoval zaplatenie sumy 1 474 969,75 eur.

3. Po vyhodnotení výsledkov z vykonaného dokazovania, súd prvej inštancie dospel k záveru, že nároky uplatňované žalobcom sú právne neopodstatnené. V súvislosti s predmetnou Dodatkovou dohodou uviedol, že táto nezakladala typický zmluvný vzťah, v ktorom sa jedna zmluvná strana zaviazala poskytnúť druhej zmluvnej strane vecné plnenie, za ktoré sa druhej zmluvnej strane platí peňažná protihodnota, ale že išlo o dohodu o používaní nákladných vozňov, z ktorého dôvodu nie je možné jednoznačne určiť rozhodné právo v zmysle článku 4 ods. 1 a 2 Rímskeho dohovoru, ktorý upravuje voľbu rozhodného práva pre zmluvu ako takú a nie pre jednotlivé plnenia poskytované na základe

zmluvy. Uviedol, že s odkazom na čl. 7 ods. 1 Rímskeho dohovoru je v prípade dane z pridanej hodnoty uplatňovanej žalobcom potrebné aplikovať ustanovenia českého právneho poriadku, čo však neznamená priamo aplikáciu českého právneho poriadku na uplatňované úroky z omeškania, keďže daň z pridanej hodnoty, v danom prípade nebola samostatným nárokom, ale bola pripočítavaná k vyúčtovaným poplatkom za používanie nákladných vozňov. Podľa súdu prvej inštancie bolo potrebné Dodatkovú dohodu vnímať aj v kontexte Zmluvy o spoločnej preprave č. 2156/2154/2006 uzavretej v písomnej forme medzi právnym predchodcom žalobcu a žalovaným dňa 16. januára 2007, ktorá obsahovala dohodu zmluvných strán o konkrétnych podmienkach realizácie spoločných preprav. V tejto súvislosti uviedol, že príslušné ustanovenia RIV 2000, ktoré boli prevzaté do Dodatkovej dohody veľmi presne upravovali práva a povinnosti železničných podnikov pri vzájomnom používaní nákladných vozňov, včítane dispozície vlastníctva železničného podniku k vozňom nielen v čase realizácie prepravy tovaru, t. j. určenie prepravnej cesty, ale aj v čase po odovzdaní tovaru príjemcovi. Uviedol, že zmeny úpravy medzinárodnej železničnej prepravy zrealizované v priebehu roka 2006 žiadnym spôsobom nemenili charakter a obsah vzťahov železničných podnikov pri vzájomnom používaní nákladných vozňov a v žiadnom prípade z nich nie je možné odvodiť, že v roku 2007 bez ďalšieho malo byť vzájomné používanie nákladných vozňov pri realizácii spoločných prepravách tovaru považované za nájom nákladných vozňov. S poukazom na uvedené, prvostupňový súd dospel k záveru, že v prípade používania nákladných vozňov vo vlastníctve žalobcu, resp. jeho právneho predchodcu, žalovanému v roku 2007 nešlo o nájom nákladných vozňov, ale o poskytnutie služby priamo súvisiacej s prepravou tovaru medzi členskými štátmi, pričom miestom uskutočňovania tejto služby nebolo územie českej republiky, v dôsledku čoho nejde o plnenie zaťažené daňou z pridanej hodnoty. S poukazom na uvedené, žalobu ako nedôvodnú zamietol a o náhrade trov konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 O. s. p.

4. O odvolaní žalobcu proti tomuto rozhodnutiu, ako odvolací súd, rozhodol Krajský súd v Bratislave rozsudkom č. k. 2Cob/110/ 2015-1602 zo dňa 8. novembra 2016 tak, že rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil.

5. V dôvodoch rozhodnutia uviedol, že sa plne stotožnil s vysloveným právnym názorom súdu prvej inštancie a skonštatoval, že prvostupňový súd sa kvalifikovane a jednoznačne vyjadril k rozhodujúcej skutočnosti pre posúdenie dôvodnosti žaloby, a to otázkou, či išlo o plnenie v rámci medzinárodnej prepravy tovaru, ktorá nepodlieha povinnosti odvieť daň z pridanej hodnoty. V podrobnom odôvodnení poukázal na dôkazy, na základe ktorých prvostupňový súd v odôvodnení jeho rozhodnutia k tomuto právnemu záveru došiel. Tvrdenia žalobcu v tejto súvislosti, označil za právne irelevantné s poukazom na osobitnú úpravu vzťahov medzi žalobcom a žalovaným. Cítoval ustanovenia § 665 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka a uviedol, že žalovaný tým, že zabezpečuje trakciu vozňov a tým plní jeho záväzok z prepravnej zmluvy nerealizuje úžitkovú hodnotu vozňov a preto ani z pohľadu § 665 Občianskeho zákonníka sa nemohlo jednáť o nájom vozňov. Skutočnosť, že orgány správy daní ČR železničným podnikom ostatných členských štátov DPH, na základe ich žiadosti vracajú, nie je podľa súdu dôkazom o tom, že žalobca mal v danej veci fakturovať DPH na poplatky, keďže sa nejednalo o zdaniiteľné plnenie. Z uvedeného dôvodu, odvolací súd dospel k záveru, že súd prvej inštancie nemusel odôvodňovať, či poskytovanie vozňov a preprava tovaru boli samostatným plnením, alebo jedným plnením, keďže služba prepravy a s tým spojená služba poskytnutia vozňov sa realizovala v prospech zákazníka. Poplatky za používanie vozňov boli zahrnuté do prepravného účtované zákazníkovi žalobcu, resp. jeho právneho predchodcu, ktoré bolo zaťažené daňou z pridanej hodnoty, takže nie je dôvod zdaňovať poplatky ešte raz. Uviedol, že ak keď ich zákazník (poplatky) priamo nepoukazuje vlastníkom vozňov, keďže tieto mu v rámci vnútorného rozpodielovania príjmov z prepravy poukazujú nadväzujúci dopravcovia, zákazník platí sumu zodpovedajúcu poplatkom, ktorá je zahrnutá do hradeného prepravného. Následne platenie poplatkov medzi železničnými podnikmi a vlastníkom vozňov potom predstavuje už iba súčasť ich vnútorného rozpodielovania celkových príjmov z prepravy, ktoré uhrádza zákazník (čl. 49 CIM, čl. V bod 1 Zmluvy o spoločnej preprave). Odvolací súd mal za to, že prvostupňový súd sa oboznámil so všetkými dokladmi tvoriacimi spis, s ktorými bol oboznámený aj žalovaný, čo vyplýva zo zápisnice z pojednávania zo dňa 26. novembra 2014. Z uvedeného dôvodu, odvolací súd konštatoval, že ani striktné nedodržanie postupu podľa § 129 ods. 1 O. s. p., teraz 204 C. s. p. (nemôže mať za následok nezákonné rozhodnutie). S poukazom na uvedené, odvolací súd podľa §

387 ods. 1 a 2, napadnutý rozsudok ako vecne správny potvrdil. O trovách odvolacieho konania rozhodol podľa § 396 ods. 1 C. s. p., v spojení s § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1 C. s. p.

6. Proti tomuto rozhodnutiu s vyznačenou právoplatnosťou 14. decembra 2016, žalobca podal dovolanie, podaním doručeným 13. februára 2017.

7. V odôvodnení obsiahnutým na 42 stranách navrhol napadnuté rozhodnutie zrušiť a v prípade, ak odvolací súd dospeje k záveru, že ide o dovolanie dôvodné navrhol zmenu rozsudku tak, že žalovaného zaviazal žalobcovi zaplatiť sumy presne špecifikované v bode XI. označenom ako dovolací návrh. Dovolanie odôvodnil ustanovením § 420 písm. e/ C. s. p., § 420 písm. f/ C. s. p. a § 421 ods. 1 písm. b/ C. s. p. Prípustnosť dovolania označil aj ako subjektívnu prípustnosť dovolania na strane žalobcu a poukázal na všetky jeho povinnosti zákonom stanovené na dôvodné podanie dovolania. Za dovolacie dôvody označil ustanovenia § 431, § 432 C. s. p.

8. V prvom rade poukázal na skutočnosť, že napadnutý rozsudok je postihnutý vadami zmätočnosti a nesprávnym postupom. S odvolaním sa na ustanovenie § 420 písm. e/ C. s. p. konanie označil za také, v ktorom konal nesprávne obsadený súd, nakoľko nepoloženie prejudiciálnej otázky pred Súdny dvor je dovolacím dôvodom podľa § 420 C. s. p. Citoval rozhodnutia Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. II. ÚS 1658/11. Nepredloženie prejudiciálnej otázky pred Súdny dvor kvalifikoval aj ako porušenie práva na spravodlivý súdny proces. Podľa dovolateľa odvolací súd pri povahe poskytovania vozňov mal interpretovať a aplikovať aj komunitárne právo, a to smernicu Rady 112/ES a nariadenie č. 1777/2005. Poukázal na to, že ak súd mal za to, že pojem nájom dopravného prostriedku nie je v týchto predpisoch, ani v zákone o DPH definovaný mal sa obrátiť s touto otázkou, ako predbežnou otázkou na Súdny dvor. Napadnutý rozsudok označil ako nepreskúmateľný, a teda ako porušenie jeho práva na spravodlivý súdny proces. Nepreskúmateľnosť rozhodnutia odvolacieho súdu predostrel tým, že služby s prepravou s tým spojené služby poskytovania vozňov sa realizovali v prospech zákazníka odôvodnenie (bod 66) odôvodnenia. V dovolaní namietal taktiež porušenie rovnosti strán a nesprávne vykonanie dôkazov a uviedol, že dovolateľ v doterajšom konaní riadne preukázal, že poplatky účtoval žalovanému len na základe dĺžky pobytu vozňov žalovaného bez ohľadu na konkrétnu prepravu tovaru. Nesprávne právne posúdenie kvalifikoval ako dovolací dôvod podľa § 421 C. s. p. spolu s absenciou platnej zmluvy o nájme dopravného prostriedku. Poukázal na rozsudok SDEÚ bod 48, že komunitárna definícia pojmu nájom a prenájom musí byť založená na podrobnostiach existujúcich medzi relevantnými právnymi pojmami prevládajúcimi v civilnom práve členských štátov. V bode VIII citoval znaky nájmu ako zdanie plnenie v zmysle novej legislatívy a v bode a v bode III C poukázal na zmenu v povahe poskytovania vozňov v roku 2007 s odvolaním sa na rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky. Uviedol, že samotná právna prax materiálne dotvára interpretáciu práva zákona o DPH, čím u adresáta právnej normy, teda dovolateľa, ako aj žalovaného zakladá dôveru a právnu istotu. V bode IX konštatoval, že otázka ako právna otázka, v rozhodovacej praxi riešená ešte nebola.

9. K dovolaniu žalobcu sa žalovaný vyjadril podaním doručeným 12. apríla 2017 (list v spise 1673) a podaním doručeným 24. júla 2017, označeným ako „Poukázanie na judikatúru Najvyššieho súdu Slovenskej republiky“. Vo vyjadrení k dovolaniu na 65 stranách sa zaoberal jednotlivými bodmi dovolania, ako napr. otázkami vymedzenia niektorých pojmov a štruktúre vyjadrenia, kumulácie dôvodov prípustnosti, zmätočnosti, nesprávne obsadeného súdu, nepredloženie prejudiciálnej otázky ako porušenie práva na spravodlivý súdny proces, neexistencii právomoci SDEÚ, nadbytočnosti konania pred SDEÚ, nepreskúmateľnosťou rozhodnutia ako porušením práva na spravodlivý súdny proces, porušením princípu rovnosti strán k vykonávaniu listinných dôkazov a k jednotlivým otázkam absencie platnej zmluvy o nájme dopravného prostriedku.

10. V podaní doručenom 24. júla 2017 navrhol s poukazom na kumuláciu dôvodov prípustnosti dovolania podľa § 420 C. s. p. a § 421 C. s. p. a fakt, že dovolací súd by mal prípustnosť dovolania skúmať iba v zmysle § 420 písm. e/, nakoľko táto vada je v hierarchickom poradí na prednejšom mieste ako vady v zmysle § 420 písm. f/ C. s. p.

11. O dovolaní žalobcu rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením 3Obdo/30/2017 zo dňa 30. októbra 2017 tak, že dovolanie žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave č. k. 2Cob/110/2015-1602 zo dňa 8. novembra 2016 odmietol.

12. V odôvodnení sa odvolal na rozhodnutie veľkého senátu, podľa ktorého sa mohol zaoberať iba dovolateľom označenou otázkou zmätočnosti podľa § 420 písm. e/ C. s. p., ktorú vadu nezistil. S dôvodnosťou dovolania označenou ustanovením § 421 C. s. p. sa zaoberať nemohol, nakoľko kumulácia dôvodov prípustná nebola.

13. O sťažnosti žalobcu (list v spise 1857) proti tomuto rozhodnutiu rozhodol Ústavný súd Slovenskej republiky nálezom III. ÚS 441/2018-93 tak, že uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3Odo/30/2017 zo dňa 30. októbra 2017 základné právo obchodnej spoločnosti ČD Cargo, a.s. na súdnu ochranu podľa Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a právo na spravodlivé konanie podľa čl. 6 ods. Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd boli porušené, uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky 3Obdo/30/2017 zo dňa 30. októbra 2017 zrušil a vec vrátil tomuto súdu na ďalšie konanie a Najvyšší súd Slovenskej republiky zaviazal uhradiť obchodnej spoločnosti ČD Cargo, a.s. trovy konania vo výške 374,81 eur.

14. V bode 22 odôvodnenia nálezu sa Ústavný súd Slovenskej republiky zaoberal otázkou, či z ústavného hľadiska je udržateľný taký prístup najvyššieho súdu ako súdu rozhodujúceho o dovolaní, v zmysle ktorého je zakázaná kumulácia dôvodov, v dôsledku čoho sa najvyšší súd obmedzil vo veci sťažovateľky na posúdenie jedného dovolacieho dôvodu toho, ktorý v opravnom prostriedku uviedla sťažovateľka ako prvý v poradí (§ 420 písm. e/ C. s. p. a neskúmal ďalšie dovolacie dôvody (podľa § 420 písm. f/ C. s. p. a podľa § 421 ods. 1 písm. b/ C. s. p.).

15. V bode 23 odôvodnenia nálezu konštatoval, že zákaz kumulácie prípustnosti dovolania bol predmetom všeobecnej kritiky a diskusie a kritiky odbornej verejnosti a vzhľadom na nejednotnosť názorov ústavného súdu v otázke posúdenia ústavnej konformnosti takto vyjadreného v označenom uznesení veľkého senátu aplikovaného vo viacerých prípadoch bol tento názor zjednotený v pléne ústavného súdu a ďalej zjednotenia názorov v pléne podľa § 6 o organizácii ústavného súdu, pričom v konaní vedenom pod sp. zn. PLz. ÚS 1/2018 bolo 25. apríla prijaté uznesenie pléna ústavného súdu ďalej uvedenými zjednocujúcim stanoviskom, ktorým sú jednotlivé senáty podľa § 6 poslednej vety zákona o organizácii ústavného súdu pri rozhodovaní v ďalších obdobných veciach viazané.

16. V bode 24 odôvodnenia nálezu uviedol, že v zmysle stanoviska pléna ústavného súdu, pokiaľ v dovolaní sú uplatnené súbežne dôvody prípustnosti dovolania podľa ustanovenia § 420 Civilného sporového poriadku, ako aj § 421 Civilného sporového poriadku a Najvyšší súd Slovenskej republiky sa pri skúmaní prípustnosti dovolania obmedzil len na posúdenie prípustnosti dovolania z hľadiska § 420 C. s. p., tak porušil právo na prístup súdu podľa § 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky.

17. V bode 26 nálezu preto konštatoval, že pokiaľ najvyšší súd neposúdil súbežne uplatnené dôvody prípustnosti dovolania sťažovateľky, ale obmedzil sa iba na posúdenie prípustnosti dovolania, tak porušil tým základné právo sťažovateľky na súdnu ochranu podľa § 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny, ako aj právo na spravodlivé súdne konanie podľa § 6 ods. 1 dohovoru bod 1/

18. V bode 29 nálezu s poukazom na vyslovený právny názor v tomto rozhodnutí Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky ako viazanému rozhodnutím o vrátení veci na ďalšie konanie zároveň otvoril priestor na to, aby sa najvyšší súd nanovo vyrovnal s ochranou ďalších namietaných práv sťažovateľky.

19. Najvyšší súd Slovenskej republiky prejednal dovolanie žalobcu, ako súd dovolací podľa ustanovenia § 35 zákona č. 160/2015 Civilný sporový poriadok (ďalej C. s. p.). Po zistení, že strana, v neprospech ktorej bolo rozhodnutie vydané, dovolanie podala včas, je zastúpená advokátom (§ 429 ods. 1 C. s. p.) bez nariadenia dovolacieho pojednávania a ako prvou otázkou sa zaoberal, či dovolanie smeruje proti

rozhodnutiu, ktoré je možné týmto opravným prostriedkom napadnúť.

20. Najvyšší súd Slovenskej republiky (§ 35 C. s. p.) v novom konaní opätovne prejednal dovolanie žalobcu a zameril sa na skúmanie dôvodnosti ustanovení, ktorými bola prípustnosť dovolania dovolaťom označená.

21. Z obsahu spisu je zrejmé, že ide o žalobu podanú za účinnosti O. s. p. a že vec bola v odvolacom konaní rozhodnutá napadnutým rozhodnutím 2Cob/110/2015-1602 zo dňa 28. októbra 2016, teda za účinnosti C. s. p. Návrh na začatie konania bol podaný za účinnosti O. s. p., prvostupňový súd Okresný súd Trenčín uznesením č. k. 39Cb/109/2012 rozhodol tiež za účinnosti O. s. p. O odvolaní proti rozhodnutiu súdu prvého stupňa rozhodol odvolací súd uznesením č. k. 16Cob/274/2016-157 zo dňa 8. novembra 2016, t. j. už za účinnosti C. s. p.

22. Civilný sporový poriadok zákon č. 160/ 2015 nadobudol účinnosť 1. júla 2016 a tento od jeho účinnosti upravuje postup súdov pri prejednávaní a rozhodovaní, nakoľko Civilným sporovým poriadkom bol zrušený zákon č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok.

23. Podľa ustanovenia § 470 ods. 1 C. s. p., ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konanie začaté pred dňom jeho účinnosti. Ustanovenie § 470 ods. C. s. p. zakotvuje okamžitú aplikabilitu procesnoprávných noriem, ktorá znamená, že nová procesná úprava sa použije na všetky konania, teda aj na konania začaté pred dňom účinnosti nového zákona (C. s. p.).

24. Podľa ustanovenia § 470 ods. 2 C. s. p. právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom účinnosti Civilného sporového poriadku, zostávajú zachované. V zmysle uvedeného zákonného ustanovenia, dovolací súd posudzoval prípustnosť dovolania, ako aj v ňom uvedené dovolacie dôvody podľa právneho predpisu účinného v čase podania mimoriadneho opravného prostriedku (ustanovenie § 419 C. s. p.).

25. Z obsahu dovolania je zrejmé, že dovolať príпустnosť dovolania odôvodňuje ustanovením § 420 písm. e/ a f/ C. s. p.

26. Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak rozhodoval vylúčený sudca (§ 420 písm. e/ C. s. p.).

27. V danom prípade predmetom dovolacieho konania je rozsudok odvolacieho súdu č. k. 2Cob/110/2015-1602, ktorým Krajský súd v Bratislave potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie č. k. 24Cb/262/2009-1437 zo dňa 26. novembra 2015, ktorým prvostupňový súd žalobu zamietol a žalovaného zaviazal nahradiť žalovanému trovy konania.

28. Ako prvou otázkou sa Najvyšší súd Slovenskej republiky zaoberal, či ustanovenie § 420 písm. e/ sa vzťahuje aj na uznesenia týkajúce sa náhrady trov konania, keďže podľa tvrdenia žalovaného, nejde o vec samu, ale ide iba o procesné rozhodnutie.

29. Z ustanovenia § 420 písm. e/ C. s. p. je zrejmé, že dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej, alebo ktorým sa konanie končí, ak:
- rozhodol vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd.

28 V danom prípade, ide o časť výroku o zastavení konania, týkajúci sa trov konania, teda rozhodnutím, ktorým sa konanie končí.

29. Najvyšší súd Slovenskej republiky (§ 35 C. s. p.) zastáva názor, že pokiaľ vo veci rozhodol vylúčený sudca ako tvrdí dovolať, ide o dovolanie s poukazom na ustanovenie § 420 písm. e/ C. s. p. prípustné.

30. Sudca je vylúčený z prejednávania a rozhodovania sporu, ak so zreteľom na jeho pomer k sporu, k stranám, ich zástupcom alebo osobám zúčastneným na konaní možno mať pochybnosti o jeho nezáujatosti.

31. Vylúčený je i sudca, ktorý prejednával a rozhodoval ten istý spor na súde inej inštalencie (§ 49 C. s. p.).

32. Dovolateľ prípustnosť dovolania s poukazom na ustanovenie § 420 písm. e/ C. s. p. odôvodnil poukazom na rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky IV. ÚS 206/08, podľa ktorého nepredloženie prejudiciálnej otázky pred Súdny dvor EÚ, je jedným z dovolacích dôvodov, hoci tento výklad bol nevyhnutý na rozhodnutie vo veci samej, potom vnútroštátny súd bol v tejto časti nesprávne obsadený.

33. Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej, alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 písm. e/ C. s. p.).

34. Základnou otázkou pre posúdenie dôvodnosti dovolania podľa § 420 písm. e/ C. s. p. je, či skutočnosť v danom prípade nepoložením prejudiciálnej otázky bolo dovolateľovi odňaté právo, aby sa na právnom posúdení komunitárneho (únijného) práva podieľal komunitárny sudca SDEÚ.

35. Vnútroštátny súd môže SDEÚ položiť v zásade len otázku, ktorá sa týka výkladu zmlúv, t. j. primárneho práva EÚ (zmluvy o fungovaní EÚ Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva, Charty základných práv EÚ a zmlúv o prístupí, platnosti a výkladu sekundárneho únievého práva, teda aktov inštitúcií orgánov, úradov alebo agentúr EÚ).

36. Podľa dovolateľa zodpovedanie, či za nájom je možné považovať aj konkrétny vzťah medzi žalobcom a žalovaným, v podstate, či konkrétnu skutkovú situáciu je možné subsumovať pod príslušnú právnu normu, teda v podstate žalobca sa domáha, aby SDEÚ posúdil, či je pod obsah právnej normy možné podradiť aj určitý konkrétny prípad. Právomoc SDEÚ je však daná iba v prípade výkladu únievého práva a nie v danom prípade, keďže ide o aplikácie práva na konkrétnu situáciu. V danom prípade sa nejedná o výklad konkrétneho ustanovenia práva Spoločenstva, ale o výklad pojmu „nájmu“, o výklade, ktorého pojmu na únievej úrovni pochybnosti neexistujú. SDEÚ je oprávnený rozhodovať o hraniciach aplikovateľnosti noriem únievého práva, teda výlučne otázky únieprávnej, ale nemá právomoc rozhodovať o konkrétnych skutkových okolnostiach prípadu prejednávaného vnútroštátnym súdom. Podľa žalobcu, by malo v podstate ísť o preverenie správnosti vyjadreného právneho názoru k pojmu „nájmu“, teda posúdenie konkrétnych právnych okolností prípadu prejednávaného vnútroštátnym súdom. Otázka, ktorej sa žalobca zodpovedania pred SDEÚ domáha, je otázkou skutkovou, teda zistením konkrétnych skutkových okolností prípadu, konkrétne zistenie a posúdenie organizácie medzinárodnej železničnej prepravy, ktoré posúdenie v konaní o predbežnej otázke vedenom pred SDEÚ, možné nie je.

37. S poukazom na uvedené je zrejmé, že v konkrétnom prípade nesprávne obsadenie súdom, ako vadu v zmysle § 420 písm. e/ C. s. p., žalobca nepreukázal a preto prípustnosť dovolania podľa tohto ustanovenia daná nie je.

38. Dovolateľ prípustnosť dovolania okrem ustanovenia § 420 písm. e/ C. s. p. odvodzuje aj ustanovením § 420 písm. f/ C. s. p., podľa ktorého ustanovenia je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, nakoľko dovolateľ právne závery súdu považuje za nesprávne.

39. S poukazom na ustanovenie § 420 písm. f/ C. s. p. žaloba uvádza, že rozhodnutia nižších súdov boli založené na nesprávnom právnom posúdení veci a nesprávne posúdenie veci vidí aj posúdenie veci v tom zmysle, že obidva sudy posúdili nárok ako nedôvodný. V podstate žalobca namieta a že existujú také závažné vady zmätočnosti, z ktorého dôvodu rozhodnutie vydané byť nemalo.

40. Z ustanovenia § 420 písm. f/ C. s. p. je zrejmé, že dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej, alebo ktorým sa konanie končí ak:

- súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

41. Z textu citovaného ustanovenia je jednoznačne sa prípustnosť dovolania označená ustanovením § 420 písm. f/ C. s. p. sa viaže na nesprávny procesný postup súdu, ktorý mal znemožniť strane uskutočňovať jej patriace procesné práva.

42. Za neprávny procesný postup s poukazom na ustanovenie § 420 písm. f/ C. s. p. dovolateľ označil, že súd neprerušil konanie a neobrátil sa s prejudiciálnou otázkou na SDEÚ hoci boli na to splnené predpoklady a u druhého dôvodu nepreskúmateľnosti odôvodnenia rozsudku a z tretieho dôvodu - z dôvodu porušenia rovnosti strán.

43. Dovolateľ v dovolaní okrem uvedeného v dovolaní nešpecifikoval aký konkrétny nesprávny procesný postup v konaní namieta. Namietaná nepreskúmateľnosť rozhodnutia nie je nesprávny procesný postup a ani porušenie procesných práv sporovej strany v konaní.

44. Judikatúra Najvyššieho súdu Slovenskej republiky považuje nepreskúmateľnosť rozhodnutia za dôsledok a vonkajší prejav tzv. inej vady konania, ktorá procesná vada je síce relevantným dovolacím dôvodom, ak mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (sama osebe ale prípustnosť dovolania nezakladá). Kritérium pre posúdenie ne/preskúmateľnosti rozhodnutia je splnenie náležitostí odôvodnenia ustanovených zákonom.

45. K námietke dovolateľa ohľadne porušenia procesného postupu je potrebné viesť, že pod pojmom „procesný postup“ sa rozumie len faktická vydaniu konečného rozhodnutia predchádzajúca činnosť alebo nečinnosť súdu, teda sama procedúra prejednávania veci to (ako súd viedol konanie alebo spor) znemožňujúca strane sporu realizáciu jej procesných oprávnení a mariaca možnosť jej aktívnej účasti na konaní. Tento pojem nemožno vykladať extenzívne jeho vzťahovaním aj na faktickú meritórnú rozhodovaciu činnosť súdu. „Postupom súdu,“ možno rozumieť iba samotný priebeh konania, nie však rozhodnutie súdu (finálny „meritórny“) produkt prejednávania veci v civilnom konaní, potom už „postupom súdu“. Zásadne nemôže byť ani časť rozhodnutia jeho odôvodnenia (obsah, spôsob, kvalita, výstižnosť, nepresvedčivosť a aj úplnosť odôvodnenia), úlohou ktorej je vysvetliť dôvody so zreteľom, na ktoré súd rozhodol.

46. Konštatovanie v bode označenom ako princíp porušenia rovnosti strán, že všeobecne platí, že skutkové zistenia súdu, ktoré majú základ v nesprávnom spôsobe vykonania dôkazu nepoživajú ochranu ani v odvolacom a v dovolacom konaní, nie je preukázaním o porušení procesných pravidiel vo vykonávaní dôkazov a bezprostrednosti súdneho konania, na ktoré sa dovolateľ v dovolaní odvoláva. Dovolateľ v dovolaní neuviedol žiaden konkrétny dôvod v čom súd prvej inštancie a odvolací súd procesné práva porušil vo vykonávaní dôkazov, iba poukazoval a citoval rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, že konštatovanie tzv. oboznámenie dokladov nie je zákonom predpísaným spôsobom vykonania dôkazu. Z dovolania žalobcu však nie je absolútne zrejmé, ktoré skutkové zistenia boli vykonávané nesprávnym spôsobom a z akých dôvodov. Vyjadrený názor bez odôvodnenia prečo skutkové zistenia súdu majú nesprávny základ v nesprávnom spôsobe vykonávaní dôkazu, a preto nepoživajú ochranu v konaní, nie je dostatočným a hodnoverným preukázaním tvrdenia o nesprávnosti procesného postupu, ktorý by porušoval práva účastníka konania. Súdom neakceptovaný návrh sporovej strany na prerušenie konania taktiež nie je možné subsumovať pod ustanovenie § 420 písm. f/ C. s. p. v tom zmysle, že ide o nesprávny procesný postup súdu, ktorým by bolo znemožnené uskutočňovať patriace procesná práva sporovej strany. Po preskúmaní zápisnice obsahu zápisnice z pojednávania nevyplýva, že by súd porušil procesné právo dovolateľa a dovolateľ ani v dovolaní neuviedol, čím znemožnil dovolateľovi korigovať nesprávne tvrdenia druhej strany, teda čím došlo k porušeniu procesného postupu.

47. Námitka k odôvodneniu v bode 59 napadnutého rozhodnutia týkajúca sa právneho posúdenia odvolacím súdom ohľadne poplatkov za používanie vozňov a tvrdenie, že nemohlo ísť o nájom vozňov nie je dôkazom o preukázaní nesprávneho procesného postupu, ale otázkou právnou vo veci posúdenia veci, čo aj zo samotného textu (druhý odsek na strane 12) z dovolania zrejme je.

48. Námitka dovolateľa ohľadne zásady prerozdelenia dôkazného bremena a záver, ktorý v rozpore s procesnou pasivitou žalovaného, že poplatky sú vždy naviazané na konkrétnu prepravu nie je v žiadnom prípade ako tvrdí dovolateľ porušením zásady rovnosti strán a porušením práva dovolateľa na spravodlivé konanie. Ide o vyslovený právny názor súdu, s ktorým jedna zo sporových strán nesúhlasí, čo nie je jednoznačne množné posudzovať ako porušenie zásady rovnosti strán.

49. Dovolateľ prípustnosť dovolania označil aj ustanovením § 421 ods. 1 písm. b/ C. s. p., t. j. dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená (§ 421 ods. 1 písm. b/ C. s. p.

50. Za takúto právnú otázku označil právne posúdenie povahy poskytovania vozňov medzi stranami, či je poskytovanie vozňov nájom alebo nie (s poukazom na body č. 55, 78 odôvodnenia napadnutého rozsudku).

51. Z odôvodnenia bodu 55 napadnutého rozhodnutia dovolaním, na ktorý sa dovolateľ odvoláva je zrejmé, že odvolací súd za rozhodujúcu skutočnosť pre posúdenie sporu označil otázku, či právny vzťah medzi účastníkmi konania je nájom dopravného prostriedku, z ktorého vznikla povinnosť žalobcovi odvieť DPH, alebo či išlo výlučne o plnenie v rámci medzinárodnej prepravy tovaru, ktorá nepodlieha povinnosti odvieť DPH.

52. V bode 78 odôvodnenia odvolací súd za podstatnú otázku označil posúdenie, či poskytovanie vozňov v medzinárodnej železničnej preprave tovaru pri prepravách, na ktorých sa v roku 2007 podieľali žalobcovia (resp. jeho právny predchodec a žalovaný) predstavovalo nájom vozňov.

53. Pojem „nájom“ je v podstate vymedzený v ustanovení § 663 Občianskeho zákonníka, z ktorého je zrejmé, že na základe nájomnej zmluvy prenajímateľ prenecháva za úplatu vec nájomcovi, aby ju v dohodnutej dobe užíval alebo z nej bral úžitky.

54. Zo samotného textu ustanovenia § 663 Občianskeho zákonníka vyplýva, že nájomný vzťah medzi stranami vzniká na základe zmluvy a preto pri posudzovaní, či ide o nájomný vzťah je potrebné vychádzať u každého vzťahu v zmysle existujúcich dokladov.

55. Subjektami nájmu sú na jednej strane prenajímateľ a na druhej strane nájomca. Prenajímateľ musí byť oprávnený s vecou (predmetom nájmu) nakladať disponovať, na rozdiel od ďalších vlastníckych oprávnení vec užívať držať a brať z nej úžitky. Preto prenajímateľ môže byť predovšetkým vlastníkom veci, ale v niektorých prípadoch môže ísť o osobu odlišnú, ktoré prípady sú dané buď zákonom alebo upravené zmluvou.

56. V danom prípade dovolateľ jeho nájomný vzťah žiadnym zmluvným vzťahom, a ani vzťahom založeným zákonom nepreukázal a vyriešenie tejto otázky označenej ako podstatnej pre vyriešenie sporu ponecháva na súd s odvolaním sa na ustanovenie § 421 ods. 1 písm. b/ C. s. p.

57. Pojem vypožičanie je upravený v § 659 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého zmluvou o vypožičaní vznikne vypožičiatelovi právo vec v dohodnutej dobe bezplatne užívať.

58. Z tejto zmluvy musí byť zrejmé, že ide o bezplatné dočasné užívanie veci a okrem dohody účastníkov k vzniku právneho vzťahu z vypožičky je potrebné odovzdanie veci vypožičiatelovi.

59. Predmetom vypožičania môžu byť iba veci, ktoré je možné užívať bez toho, aby sa porušila ich podstata a nie také, ktoré sa užívaním spotrebujú. Dobu, po ktorú je vypožičiavateľ oprávnený vec užívať je možné dohodnúť pri uzavretí zmluvy. Podmienkou platnosti zmluvy nie je aby vypožičiavateľ bol vlastníkom veci, ale musí ísť o osobu, ktorá je oprávnená takýmto spôsobom nakladať.

60. Z uvedeného je zrejmé, že ide o skutkovú otázku (quaestio factu) riešenie, ktorej je v civilnom sporovom konaní spojené s obstarávaním skutkových poznatkov súdu v procese dokazovania. Pri jej riešení sa súd zameriava na skutkové okolnosti významné napríklad z hľadiska toho, čo sa kedy stalo alebo malo stať, či ne/urobil žalobca alebo žalovaný, čo ne/bolo dohodnuté, či a aké skutočnosti nastali po konaní (opomenutí konania) niektorej fyzickej alebo právnickej osoby, čo obsahuje určitá listina, čo vypovedal svedok, čo uviedol znalec. S istým zjednodušením možno konštatovať, že otázkou skutkovou (faktickou) je pravdivosť, či nepravdivosť skutkových tvrdení.

61. Na rozdiel od tohto pri riešení právnej otázky (quaestio iuris) prebieha v procese posudzovania veci, pri ktorom súd uvažuje o určitej právnej norme, zamýšľa sa nad možnosťou potrebu jej aplikácie skúma jej obsah zmysle a účel normu interpretuje a na podkladu svojich skutkových zistení (to znamená až po vyriešení skutkových otázok) prijíma závery o existencii alebo neexistencii dôvodu pre aplikovanie právnej normy na posudzovaný prípad (3Cdo/218/2017, 3Cdo/150/2017, 4Cdo/7/2018).

62. V prípade, ak strana sporu v dovolacom konaní vytýka súdu, že jednotlivé ustanovenia zmluvy interpretoval súd nesprávne v rozpore so skutkovým obsahom, ide o dovoláciu námietku nevystihujúcu podstatu ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b/ C. s. p., lebo takáto námietka sa týka nesprávneho skutkového zistenia, na ktorom súd založil svoje právne závery. Výsledkom tejto činnosti súdu sú skutkové zistenia a z nich vyvedené skutkové (nie právne) závery súdu. Hodnotiaci skutkový záver súdu, ktorý tvorí podstatu tohto výsledku nemožno považovať za právne posúdenie.

63. Najvyšší súd Slovenskej republiky (§ 35 C. s. p.) s poukazom na uvedené dospel k záveru, že dovolateľom označená právna otázka „či je poskytovanie vozňov medzi stranami nájom alebo nie, od ktorej vyriešenia záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu, nie je otázkou právnou (quaestio iuris), ale otázkou skutkovou (quaestio factu).

64. Prípustnosť dovolania s poukazom na ustanovenie § 421 ods. 1 písm. b/ C. s. p je viazaná na riešenie právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacím ešte nebola vyriešená.

65. Riešenie skutkovej otázky, i keď od jej vyriešenia záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu, prípustnosť dovolania s poukazom na § 421 písm. b/ C. s. p. nezakladá.

66. Dovolací súd odmietne dovolanie ak:
c/ smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné (§ 447 písm. c/ C. s. p.)

67. Najvyšší súd Slovenskej republiky (§ 35 C. s. p.) preto dovolanie žalobcov odmietol.

68. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania, Najvyšší súd Slovenskej republiky neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá C. s. p.). O výške trov dovolacieho konania žalovaného rozhodne súd prvej inštancie.

69. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v pomere 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomto rozhodnutiu nie je prípustný žiadny opravný prostriedok.